

Kerkrecht en beroepszaken (LV 2010/2011 - 03.01.01) - besluit 11 maart 2011 (agendapunt 122)

Richtlijn voor de behandeling van beroepschriften door de regiovergadering

1. Inleiding

Art. 35 AKS (Beroep op een meerdere vergadering) opent met de volgende bepaling:

Tegen een besluit van de kerkenraad staat beroep open op de regiovergadering, en tegen een besluit van de regiovergadering op de landelijke vergadering. Tegen elk besluit is slechts één beroep mogelijk.

Ter wille van een goede rechtspleging dient de regiovergadering bij de behandeling van een beroepschrift een heldere en uniforme procedure te volgen. Dit klemmt te meer omdat volgens art. 35 AKS de regiovergadering meestal de enige beroepsinstantie is. Onderstaande richtlijn is door de kerken vastgesteld als een hulpmiddel voor de regiovergadering danwel de regioscriba en de voorzitter van de regiovergadering om de behandeling van een beroep op een geordende en zorgvuldige wijze te laten verlopen.

2. Reikwijdte

Er zijn verschillende vormen van beroep en deze richtlijn is in eerste instantie maar voor een deel ervan geschreven. We geven een overzicht.

2.1. Beroep tegen een besluit van de kerkenraad

Dit betreft alle besluiten van de kerkenraad, behalve de besluiten die genoemd worden onder 2.2. tot en met 2.4.

2.2. Beroep tegen een besluit dat de leer van de kerk of schorsing van een ambtsdrager (niet zijnde een predikant) betreft

Deze procedure kent als enige de mogelijkheid van een beroep tegen een beslissing van de regiovergadering op de landelijke vergadering.

2.3. Ontslag of afzetting van een predikant

Een kerkenraad kan zijn predikant alleen ontslaan na goedkeuring door de regiovergadering. Tegen het verlenen van die goedkeuring dan wel het weigeren daarvan door de regiovergadering staat voor de betrokken predikant en kerkenraad beroep op de landelijke vergadering open.

2.4. Schorsing of op non-actief stelling van een predikant

Dit type besluit neemt een kerkenraad in eigen verantwoordelijkheid (schorsing na goedkeuring door de naastgelegen naburige kerk) en daartegen is beroep op de regiovergadering mogelijk en daarna op de landelijke vergadering.

Deze richtlijn is bedoeld voor beroepszaken waarin de regiovergadering de laatste beroepsinstantie is, dat is dus alleen 2.1. Even goed is de hoofdlijn ook in andere genoemde gevallen toepasbaar.

3. Voorfase

Indien binnen een gemeente een conflict is ontstaan waarover de kerkenraad een uitspraak moet doen en de kerkenraad om advies verlegen zit, kan zij advies inwinnen. Dat kan bij een broeder of zuster van buiten de eigen gemeente, of bij de kerkenraad van een naburige gemeente. Maar naar de regel van art. 37.1 AKS kan ook 'het oordeel en de hulp van de zusterkerken' worden ingeroepen in de regiovergadering.

Als zo'n verzoek komt in het kader van een (beginnend) conflict, is het verstandig dit conflict niet inhoudelijk in de regiovergadering te bespreken, maar in de gevraagde hulp te voorzien door een of meer broeders of zusters uit de kring van de (regio)kerken aan te wijzen als adviseurs. Deze adviseurs zullen naar eigen inzicht, ervaring en wijsheid de kerkenraad adviseren en ze hoeven niet inhoudelijk te rapporteren over hun bevindingen en advies. Op die manier kan de regiovergadering haar taak als onafhankelijke, onpartijdige beroepsinstantie uitvoeren wanneer het conflict onverhoopt niet tot een oplossing komt maar uitloopt op een beroep tegen een beslissing van de kerkenraad. Uiteraard kunnen de betrokken adviseurs niet als afgevaardigden deelnemen aan de regiovergadering die het beroepschrift in behandeling neemt of daarover een besluit neemt. Mocht abusievelijk zo'n broeder of zuster toch worden afgevaardigd, dan dient hij of zij zich vanwege die eerdere betrokkenheid van deelname aan het onderzoek en de besluitvorming te onthouden (of tijdig te laten voorzien in een andere afgevaardigde). Mocht dit niet spontaan gebeuren, dan kan degene die beroep instelt hierom vragen. Zo'n verzoek wordt wraking genoemd; hiervoor wordt verwezen naar paragraaf 4.4.

4. Het in behandeling nemen van een beroepschrift

4.1. Benoeming commissieleden

Om onnodige vertraging te voorkomen zal de regioscriba, als een beroepschrift binnenkomt, onmiddellijk contact opnemen met (het moderamen van) de kerkenraad die de voorzitter voor de laatstgehouden regiovergadering heeft geleverd. Deze kerkenraad benadert de voorzitter van de landelijke Commissie Kerkrecht en beroepszaken en zoekt binnen de eigen gemeente of uit de regiokerken een tweetal bekwame gemeenteleden voor een commissie, die - voorgezeten door een lid van de landelijke Commissie Kerkrecht en beroepszaken - een advies voor de aanstaande regiovergadering opstelt. Mocht het conflict spelen in de gemeente die als roepende kerk voor de laatstgehouden regiovergadering heeft gefungeerd, dan benadert de regioscriba de daarvóór roepende kerk of de eerstvolgende roepende kerk voor de bemensing van deze commissie.

4.2. Ontvankelijkheid van het beroepschrift

Deze commissie adviseert de regiovergadering allereerst over de vraag of het beroepschrift ontvankelijk is.

Een beroepschrift is slechts ontvankelijk indien:

- 1. er beroep wordt aangetekend tegen een besluit van de kerkenraad;**
- 2. appellant zijn grieven gemotiveerd kenbaar heeft gemaakt aan de kerkenraad;**
- 3. tussen kerkenraad en appellant over de grieven is gesproken, of appellant bereid is geweest deze grieven met de kerkenraad te bespreken, maar dit gesprek buiten diens schuld niet heeft plaatsgehad;**
- 4. het beroepschrift binnen redelijke termijn is ingediend. Tenzij het AKS of de daar op gebaseerde regelingen anders bepalen, wordt de termijn van dertien weken als redelijke termijn aangemerkt: het beroepschrift moet binnen dertien weken nadat het besluit van de kerkenraad aan appellant is bekendgemaakt door de regio zijn ontvangen;**
- 5. het beroepschrift aangeeft in welk opzicht het betreffende besluit strijdig bevonden wordt met Gods Woord, of niet overeen zou stemmen met de leer van de kerk of met het AKS.**

Indien de commissie van oordeel is dat het een ontvankelijk beroep betreft, neemt de commissie het beroep in behandeling. Het positieve advies over de ontvankelijkheid wordt dan meegenomen in het inhoudelijke advies van de commissie over de gegrondheid van het beroep.

Indien appellant niet de moeite heeft genomen om zijn grieven met de kerkenraad of een afvaardiging daarvan te bespreken, wordt hem geadviseerd dit alsnog binnen een bepaalde termijn te doen. De behandeling van het beroepschrift wordt opgeschort, totdat deze termijn is verstreken, en betrokkene de commissie heeft gemeld te persisteren bij zijn beroepschrift, ondanks het onderhoud dat met de kerkenraad heeft plaatsgevonden.

Indien de commissie tot het voorlopige oordeel komt dat het beroepschrift niet-ontvankelijk is, informeert zij degene die beroep heeft ingesteld over haar bevindingen en stelt zij betrokkene in de gelegenheid hierop te reageren en het beroepschrift op dit punt aan te vullen binnen een door de commissie te stellen termijn. Indien binnen de gestelde termijn het ontvankelijkheidsgebrek naar het oordeel van de commissie niet is verholpen, adviseert de commissie aan de regiovergadering het beroep niet-ontvankelijk te verklaren. De commissie geeft haar advies vorm als een conceptbesluit. Als de regiovergadering dit advies overneemt, is daarmee het beroep afgehandeld.

Indien het advies van de commissie geen vragen oproept, kan de regiovergadering tot een besluit omtrent de ontvankelijkheid komen zonder de commissie of appellant te horen.

Indien de regiovergadering alles afwegende tot het oordeel komt dat het beroepschrift niet-ontvankelijk is, deelt zij dit besluit zo spoedig mogelijk mee aan appellant en de kerkenraad tegen wiens besluit het beroep was gericht. De beslissing dient helder en voldoende te worden gemotiveerd, en schriftelijk aan partijen te worden meegedeeld.

Tegen deze beslissing staat geen beroep open. Niet-ontvankelijkheid is dus een eindoordeel. Dat betekent enerzijds dat dit oordeel niet lichtvaardig gegeven kan worden, omdat daarmee iemand een inhoudelijk oordeel over het beroep wordt onthouden. Maar anderzijds wordt een commissie en een regiovergadering onnodig werk gegeven, indien lichtvaardig over zo'n ontvankelijkheidsgebrek wordt heengestapt. Bovendien wordt daarmee de kerkenraad en eventuele andere betrokkenen geen recht gedaan en - niet in de laatste plaats - appellant ook niet.

4.3. In behandeling nemen van het beroepschrift

Indien de commissie het beroepschrift ontvankelijk acht, hoort zij de broeder of zuster die beroep heeft ingesteld en de betrokken kerkenraad. Dit horen gebeurt in elkaars aanwezigheid, zodat elk der betrokken partijen kennis kan nemen van en reageren op hetgeen door de ander naar voren wordt gebracht.

Indien een van de partijen van mening is dat een lid van de commissie niet onpartijdig is, kan hij wraking verzoeken, als uitgewerkt onder 4.4.

Partijen mogen zelf het woord voeren, maar dit ook laten doen door een raadsman van eigen keuze. Zij moeten wel bij de behandeling aanwezig zijn.

Van de hoorzitting wordt een verslag opgesteld.

Tijdig voor de eerstvolgende regiovergadering brengt de commissie schriftelijk verslag uit van haar bevindingen, overwegingen en adviezen. Dit verslag gaat vergezeld van een gemotiveerd conceptbesluit. Zowel appellant als de betrokken kerkenraad krijgen gelegenheid om op dit advies van de commissie te reageren.

Aan de bespreking tijdens de regiovergadering van het advies van de commissie ter afhandeling van het beroep nemen geen afgevaardigden van de betrokken kerkenraad deel. Ook de andere regiokerken vaardigen geen broeders of zusters af naar deze regiovergadering, die een bijzondere relatie hebben met de appelland of met de kerkenraadsleden van de betrokken kerkenraad. Elke schijn van vooringenomenheid, vriendjespolitiek of belangenverstrengeling dient bij de samenstelling van de afvaardiging van deze regiovergadering vermeden te worden (art. 35 AKS, derde volzin).

Voor de beraadslaging door de regiovergadering verzoekt de regiovergadering appelland en de woordvoerder van de betrokken kerkenraad, alsmede de eventueel meegebrachte raadslieden, de vergadering te verlaten.

4.4. Wraking

Op verzoek van een partij kan elk van de commissieleden of afgevaardigden die bij de behandeling van het beroep betrokken zijn, worden gewraakt op grond van feiten of omstandigheden waardoor de onpartijdigheid van die commissie of vergadering schade zou kunnen lijden. Voor de concrete wrakingscriteria wordt verwezen naar paragraaf 9 van het Protocol Commissie van Voorbereiding en Advies in arbeidsrechtelijke zaken.

Het verzoek geschiedt schriftelijk en is gemotiveerd. Het wordt ingediend bij de voorzitter van de betreffende commissie of vergadering, waarvoor partijen gevraagd zijn te verschijnen. Indien partijen eerst bij de aanvang van een hoorzitting door een commissie of vergadering kennis hebben kunnen nemen van de namen van degenen die bij de behandeling van het beroep betrokken zijn, kan het verzoek ook mondeling geschieden. Dit dient dan onmiddellijk bij aanvang van de hoorzitting of vergadering te gebeuren.

Het verzoek om wraking wordt zo spoedig mogelijk behandeld door de betreffende commissie of vergadering, waarvan het commissielid of de afgevaardigde wiens wraking is verzocht, geen deel uitmaakt. Verzoeker is bij deze behandeling niet aanwezig.

De commissie of vergadering beslist of het gewraakte commissielid of de gewraakte afgevaardigde zich aan de behandeling van het beroep dient te onttrekken en of zijn plaats door een andere persoon dient te worden ingevuld, alvorens de behandeling van het beroep een aanvang kan nemen. Tegen deze beslissing staat geen beroep open.

5. Besluitvorming

De beslissing op het beroepschrift wordt zo spoedig mogelijk na sluiting van de regiovergadering aan appelland en de betrokken kerkenraad meegedeeld door een door de regiovergadering uit haar midden aangewezen woordvoerder.

Deze mondelinge mededeling van de beslissing op het beroep wordt uiterlijk binnen een termijn van één week gevolgd door een schriftelijke mededeling van de beslissing en de motivering hiervan. Bij die motivering kan de regiovergadering geheel of gedeeltelijk aansluiten bij het advies van de commissie. Indien van dit advies wordt afgeweken, luistert een duidelijke motivering extra nauw.

Indien het advies niet wordt overgenomen, wijst de regiovergadering uit haar midden een of meer afgevaardigden aan, die - al dan niet in samenwerking met de regioscriba - zorg dragen voor het opstellen van de gemotiveerde beslissing.

De beslissing wordt getekend door de voorzitter van de betreffende regiovergadering en de regioscriba.

De regiovergadering geeft de woordvoerder een duidelijke instructie mee omtrent het doen van mededelingen aan de kerkelijke pers.